

Mens x technologie x natuur

Hebben we
de natuur
over het hoofd
gezien in de zorg?

Hoe houden we de zorg toegankelijk en menselijk als de vraag groeit en het aantal zorgprofessionals achterblijft? **Archipel, Pozob, Máxima MC, Transvorm** en **Fontys** kijken voor het antwoord niet alleen naar technologie. Samen met social designers onderzoeken ze een derde kracht die in het denken over de toekomst van zorg nog weinig aandacht krijgt: **de natuur**. Tijdens Dutch Design Week nodigen ze anderen uit om mee te denken.

Arbeidsmarktkrapte, vergrijzing, technologie, AI: wie nadenkt over de zorg van 2040 komt al snel bij inmiddels bekende thema's terecht. Dat gold ook voor de organisaties die dit voorjaar begonnen aan een gezamenlijk ontwerpproject over de toekomst van werken in zorg en welzijn. Toch kwam er gaandeweg iets anders bij. Iets wat minder vanzelfsprekend aan tafel zat: de natuur.

“We waren binnen onze organisaties allemaal al bezig met de menselijke kant van de zorg en met technologie en AI”, vertelt Joan Vermeulen, programmacoördinator Innovatie & Onderzoek bij Archipel. “Maar vóór dit traject waren we ons veel minder bewust van de rol die de natuur zou kunnen spelen.” Dat vat de waarde van het project meteen samen: niet onmiddellijk een oplossing bedenken voor een probleem, maar eerst het blikveld vergroten.

*We waren binnen onze organisaties
allemaal al bezig met de menselijke kant
van de zorg en met technologie en AI*

Zorg moet mensenwerk blijven

De vijf deelnemende organisaties komen uit verschillende delen van zorg, welzijn en onderwijs. Wat hen bindt, is om te beginnen een stevige uitdaging: de arbeidsmarktkrapte. De zorgvraag neemt toe, terwijl het steeds moeilijker wordt om voldoende professionals te vinden. Maar Joan ziet ook een positievere gemene deler. “We hebben allemaal mensen bij ons werken die echt mensenwerk willen blijven doen. Zorgprofessionals kozen hun vak juist vanwege het contact, de aandacht en de betekenis die ze voor iemand in een kwetsbare positie kunnen hebben.”

Dat menselijke aspect moet volgens haar ook in 2040 overeind blijven. Technologie kan daarbij helpen. AI kan bijvoorbeeld informatie toegankelijker maken of taken overnemen. Maar niet alles wat technisch mogelijk is, hoeft

Joan Vermeulen
programmacoördinator
Innovatie & Onderzoek bij Archipel

door technologie te worden gedaan. Joan gebruikt een eenvoudig beeld: wie een operatiekamer binnengaat, heeft niet alleen behoefte aan de beste apparatuur. Een hand op de schouder kan op zo'n moment minstens zo belangrijk zijn. De vraag wordt daarmee breder dan: welke technologie hebben we straks nodig? Het gaat om de juiste verhouding tussen wat mensen doen, wat technologie kan betekenen en - als derde factor - wat de natuur kan bijdragen.

Een derde kracht

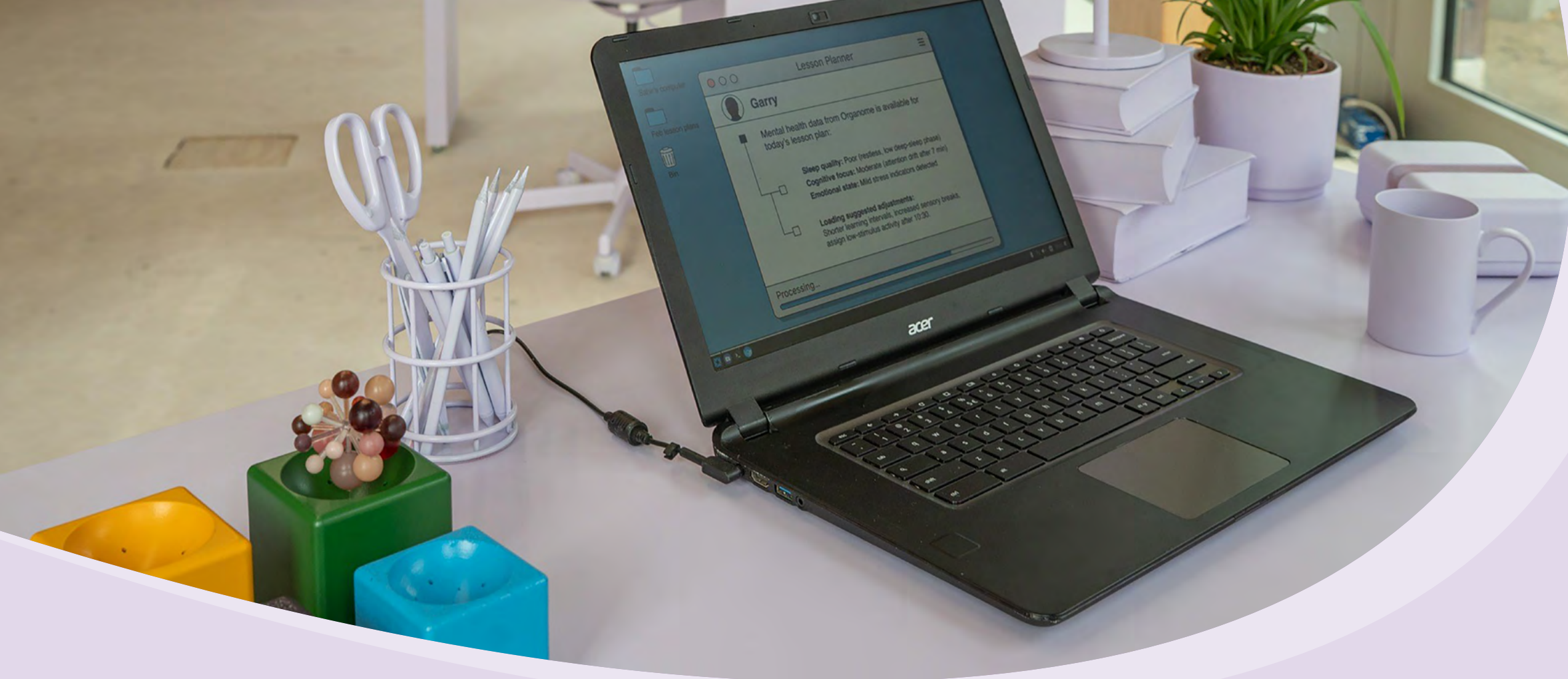
Dat laatste perspectief werd mede ingebracht door Dorine Martens-Baas en Jonas Martens-Baas van Studio Verveeld & Verward. Samen met Paulien Melis van Studio Junctuur begeleiden zij het ontwerpproces. De natuur als onderdeel van zorg klinkt misschien minder concreet dan AI of medische technologie. Toch biedt juist preventie een interessant perspectief. Hoe kunnen een groene leefomgeving, bewegen en contact met de natuur bijdragen aan gezondheid en welzijn? En wat gebeurt er als we niet alleen nadenken over het leveren van méér zorg, maar ook over manieren om zorgvragen te

*Je moet ook de schuring opzoeken
om tot het goede vernieuwende
te komen*

Het project geeft daarop bewust nog geen definitieve antwoorden. Het onderzoekt wat er gebeurt wanneer mens, technologie en natuur niet los van elkaar worden bekeken, maar als drie krachten die elkaar kunnen aanvullen. Dat raakt niet alleen de professional. Een andere inrichting van zorg heeft ook gevolgen voor cliënten, patiënten, naasten en mantelzorgers.

Vernieuwing mag schuren

Dat zulke inzichten ontstaan, heeft volgens Joan ook te maken met de samenwerking met designers. Zorgorganisaties en ontwerpers benaderen vraagstukken vanuit verschillende werelden. En dat gaat niet altijd vanzelf. “Je moet ook de schuring opzoeken om tot het goede vernieuwende te komen”, zegt Joan.

Zorgorganisaties zijn gewend te werken vanuit veiligheid, controle en zekerheid. Niet zonder reden. Maar diezelfde eigenschappen kunnen het lastig maken om een toekomst te onderzoeken waarvan de uitkomst nog niet bekend is. Designers dagen de partners uit om die zekerheid soms even los te laten. Het is een ervaring die Archipel inmiddels kent.

Tijdens Dutch Design Week 2025 werkte de organisatie ook met social designers. In het project **En nu wij samen** werden vraagstukken rond zorgzame gemeenschappen vertaald naar concrete instrumenten waarmee professionals en samenwerkingspartners konden experimenteren.

> De toekomstvisie komt van 17 t/m 25 oktober tot leven in een interactieve installatie

**natuur x mens x technologie:
een nieuwe verdeling van werken
in zorg en welzijn**

Geen functieprofielen voor 2040

Ook dit jaar staat Archipel op Dutch Design Week. De toekomstvisie komt van 17 tot en met 25 oktober tot leven in een interactieve installatie in Area 51 op het Ketelhuisplein. Bezoekers kunnen er zelf ervaren wat er gebeurt wanneer de verhouding tussen mens, technologie en natuur verandert. Verwacht geen wand met nieuwe functieprofielen voor 2040. De installatie is bedoeld om het gesprek te openen. Want hoeveel technologie iemand prettig vindt, verschilt. En ook de waarde die iemand aan natuur toekent, is persoonlijk. Juist die verschillende perspectieven zijn interessant. De installatie is daarom geen eindpunt, maar eerste concretisering. De reacties tijdens DDW kunnen helpen om te bepalen waar het samenspel tussen mens, technologie en natuur verder onderzocht kan worden en bij welke zorgdiensten kansen liggen.

De volgende stap samen zetten

Op vrijdag 23 oktober krijgt dat gesprek een extra impuls tijdens de netwerkbijeenkomst **natuur x mens x technologie: een nieuwe verdeling van werken in zorg en welzijn**. Experts, organisaties en bezoekers gaan daar met elkaar in gesprek en ervaren in een interactieve werkvorm hoe andere verhoudingen tussen die drie krachten kunnen doorwerken in toekomstige zorg.

We nodigen jou van harte uit.
Deelname is gratis, graag
aankomen via deze link.

dutch
design
week